

MEMÒRIA 2009

Inventari de fons

A primers de novembre de 2009 els tècnics de l'Arxiu van finalitzar l'inventari del fons de Capitania Marítima de Tarragona, dipositat al nostre centre el mes de novembre de l'any anterior. La Capitania Marítima de Tarragona va cedir la seva documentació històrica a l'Arxiu del Port, acte que es va formalitzar amb la signatura del conveni de cessió el dia 26 de novembre de 2008.

Un total de 142 unitats d'arxiu que comprenen tres tipus de documents: rols de despatx, llicències de pesca i fulls d'assentament de vaixells dels anys 1859 fins el 1998.

L'inventari d'aquesta documentació es pot consultar a través de la pàgina web del Port de Tarragona a la següent adreça: [http://www.porttarragona.cat/images/stories/Downloads/Port de Tarragona/cemapt/arxiu_del_port/inventarifonscapitania.pdf](http://www.porttarragona.cat/images/stories/Downloads/Port_de_Tarragona/cemapt/arxiu_del_port/inventarifonscapitania.pdf)

Aquesta notícia va ser degudament difosa a través dels mitjans habituals: la pàgina web del Port de Tarragona que ha tingut **1.180** visites, la premsa local i marítima, els mitjans arxivístics (la plataforma Arxifòrum, pàgina web de l'Associació d'Arxivers de Catalunya, etc.), i a Tarragona Ràdio amb una intervenció al programa "El Matí de Tarragona Ràdio" dirigit per Yolanda García.

Premi d'Investigació

El 15 de desembre de 2009 va finalitzar el termini de presentació dels treballs que optaven a la tercera edició del **Premi d'Investigació Port de Tarragona** dotat amb 6.000 euros i la publicació de l'obra guanyadora. A la

convocatòria s'hi van presentar dos treballs. El premiat es farà públic després del veredicte del jurat que es reunirà a finals del mes de febrer de 2010.

Consultes

L'any 2009 s'han atès **425** consultes, fetes tant pel personal de l'administració portuària (272) com per usuaris externs (153). Un total de **121** préstecs, dels quals 48 corresponen a la secció de Biblioteca i la resta (73) a documentació d'arxiu pròpiament dita.

Destaquen també les consultes fetes a l'Arxiu Fotogràfic (54) per part, especialment, dels mitjans periodístics de la ciutat: *Diari de Tarragona* o *La Vanguardia*, però també per usuaris particulars que han utilitzat el servei per a les seves investigacions, així com d'altres centres com el Museu de la Fassina de l'Espluga de Francolí o el Centre de Documentació Castellera de Valls.

Transferències de documentació

Des de l'any 2008 l'Arxiu del Port té procedimentades les transferències de documentació, la consulta, el préstec i la reproducció de documents a través del *Procediment de Transferència de Documentació a l'Arxiu Central i consultes*, redactat en format ISO. A aquesta eina, hi poden accedir tots els usuaris registrats de l'APT a través de la Intranet portuària. El 2009 hi ha hagut 9 transferències de documentació a l'Arxiu que han suposat la incorporació de 160 noves unitats d'instal·lació.

Digitalització de fons

L'any 2009 es va continuar amb les tasques de digitalització de la documentació microfilmada del Fons Junta Protectora de les Obres del Port (1790-1836), tant per personal de l'Arxiu com per membres del TBC

(Treballs en Benefici de la Comunitat). Part d'aquesta documentació ja pot ser consultada pels nostres usuaris a la Sala de Lectura de l'Arxiu.

Biblioteca, Hemeroteca i Documentació

Al llarg de l'any 2009 es van posar en marxa els nous serveis d'informació i documentació amb la finalitat de satisfer les necessitats documentals i informatives dels diferents tècnics de l'APT. Aquestes necessitats van ser detectades a partir de l'anàlisi dels resultats obtinguts del Qüestionari sobre necessitats informatives del Personal de l'APT i del CEMAPT, lliurat al personal de l'APT i el CEMAPT, el mes de gener.

Recordem que a finals de 2008, des de l'Arxiu, es va apostar per un nou servei, el Servei de Documentació i Informació, amb un doble objectiu: per una banda cobrir i satisfer les demandes dels nostres usuaris, i de l'altra, arribar a ser un referent dins l'organisme per resoldre les qüestions relacionades amb la gestió de la informació i a la localització de recursos en xarxa, racionalitzant aquesta informació arribada per diferents vies: Internet, premsa diària, revistes especialitzades o biblioteca.

Fons bibliogràfic: la biblioteca portuària compta actualment amb un total de **9.144** volums i tenen gran projecció les matèries de transports, logística, intermodalitat, història marítima i portuària i secció local. L'any 2009 es van fer algunes actuacions amb l'objectiu de millorar l'accés als seus continguts:

- La posada en marxa d'una nova aplicació informàtica que permet la consulta del catàleg de la biblioteca a través de la xarxa. El nombre total de visites durant l'any 2009 va ser de **5.129**.
- Es van registrar un total de 383 llibres, més 83 procedents del Programa d'Intercanvi de Publicacions amb altres entitats.

Fons d'hemeroteca: actualment compta amb **390** capçaleres entre revistes i diaris marítims. S'ha optimitzat aquest fons gràcies a:

- Inici del servei de distribució de sumaris digitals després de definir els àmbits d'interès dels usuaris que es van subscriure al servei amb aquests resultats:

-Usuaris subscrits al servei de distribució de sumaris: 25

-Tramesa de sumaris digitalitzats: 324

-Total de sol·licituds d'articles i llibres en préstec: 103

Servei de Documentació: endegat a partir de la detecció de les necessitats informatives del personal de l'APT i CEMAPT, s'han dut a terme aquestes tasques:

- Servei d'informes trimestrals de novetats: 4 informes.
- Servei d'informació personalitzada de novetats bibliogràfiques ajustada a les necessitats documentals de cada usuari: 51 notificacions.
- Cerca de nous productes i revisió dels ja existents: e-revistes i e-butlletins, bases de dades, biblioteques virtuals, etc.

Difusió i divulgació

S'han publicat diversos articles en les revistes *Alport*, *Unió de Jubilats del Port* i els diaris: *Diari de Tarragona* i *Més* amb els següents títols:

- "El fondo histórico de la Capitanía Marítima de Tarragona ingresa en el Archivo del Puerto".
- "Trenta anys d'un edifici portuari emblemàtic".
- "70 anys d'una odissea solidària: el Winnipeg (agost-setembre de 1939)".
- "XII Congrés d'arxivística de Catalunya a Tarragona".

- "La Ley de Administración electrónica y los archivos".
- "Algunes dades més sobre atacs de pirates a la nostra costa (segle XVIII)".
- "L'Arxiu del Port de Tarragona al servei dels ciutadans"
- "L'Arxiu. La mar, en passat i present".

Així mateix, aprofitant el canvi del portal corporatiu del Port de Tarragona, s'han renovat els continguts de la pàgina web, concretament dels apartats corresponents a la història del port i de l'Arxiu, del qual s'han actualitzat les dades i s'ha renovat l'accés al catàleg de la Biblioteca per raó del canvi d'aplicació informàtica.

S'hi poden trobar també i descarregar les bases del III Premi d'Investigació Port de Tarragona (489 visites), les Actes de les II Jornades Tècniques d'Arxius Portuaris, que es van fer a Tarragona l'any 2005, i l'inventari del Fons de la Capitania Marítima de Tarragona, ingressat el 2008.

El nou portal permet, sempre que es necessiti, actualitzar dades als responsables de continguts a través d'una aplicació Joomla. D'aquests canvis se'n va fer la difusió oportuna en els mitjans habituals. En poc més d'un any l'Arxiu del Port al web ha rebut **11.482** visites.

S'ha col·laborat també amb les enquestes i el seguiment de pàgines web on apareix informació de l'Arxiu, vigilant i comprovant que estigui el més actualitzat possible. Així per exemple, s'han tramès dades via qüestionari per a l'elaboració del Directori de Biblioteques Espanyoles dirigit per la Biblioteca Nacional d'Espanya, per l'Estadística d'Arxius 2008, a càrrec del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, per l'Estadística de los Archivos de los Puertos Españoles i un específic sobre la formació del personal dels arxius de les autoritats portuàries, promogut pel Grup de Formació d'arxiviers de ports.

Exposicions

L'any 2009 l'Arxiu del Port ha col·laborat en el muntatge de tres exposicions:

- **Pau Casals i l'exili** (Tinglado 1, del 16 de gener al 29 de març de 2009). Produïda per la Fundació Pau Casals en col·laboració amb el Memorial Democràtic i el Port de Tarragona, aquesta exposició s'emmarcà dins els actes del "Només en fa setanta..." per commemorar l'acabament de la Guerra Civil. Un seguit d'activitats: conferències, exposicions, projeccions, etc. coordinades pel servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona, en les quals col·laboraren moltes entitats de la ciutat.

- **L'odissea del Winnipeg, 1939** (vestíbul del Tinglado 4 del Moll de Costa, del 15 de setembre al 7 d'octubre de 2009).

En col·laboració amb l'Associació Allende a Tarragona, l'Arxiu del Port tingué cura de la producció i el muntatge d'aquesta mostra destinada a commemorar el 70è aniversari de la sortida del vaixell *Winnipeg*, fletat a instàncies del poeta Pablo Neruda, amb destinació a Xile, i amb més de 2.000 passatgers republicans espanyols que van tenir la gran sort de fugir d'una mort segura per començar una vida nova més enllà de l'Atlàntic.

L'exposició, concebuda com a itinerant i amb un format idoni per al seu transport, s'ha pogut visitar també en el marc del pati de l'Institut d'Estudis Vallencs del 16 al 30 d'octubre de 2009.

- **Imatges i Memòria de Mauthausen** (Tinglado 4, del 3 de desembre de 2009 al 31 de gener de 2010). Juntament amb l'Amical Mauthausen i el Museu d'Història de Catalunya, el Port de Tarragona col·laborà en la realització d'aquesta mostra formada per imatges procedents de diferents arxius de França, República Txeca, EUA, Àustria i Espanya, recopilades amb motiu del 60è aniversari de l'alliberament del camp de concentració nazi. A l'exposició de Tarragona s'hi van poder veure a més documents originals com carnets de deportats, cedits per les famílies de dos supervivents del camp: Manuel Rifaterrea Aguilar i Josep Figueras Solé.

Publicacions

S'ha col·laborat novament amb el Servei de Publicacions del Port de Tarragona, i en concret en aquest any 2009, en l'edició i difusió posterior de l'obra de Joan Alió, *Els agents portuaris de Tarragona fins a 1985*. També en els llibres *Els Castellarnau, senyors del ferro* de Salvador-J. Rovira Gómez, en la *Miscel·lània a Lluís Navarro Miralles. Magister Dilectus. Reconeixement al mestratge d'un acadèmic honest i compromès*, concretament amb la redacció de l'article: "L'Arxiu del Port de Tarragona", i en les entrades relatives als personatges: Joan Smith, Juan Ruiz de Apodaca i Saturnino Bellido (directors del port), del primer volum del *Diccionari Biogràfic del Tarragonès*.

Formació del personal

El personal adscrit a l'Arxiu, al llarg de l'any 2009 ha anat realitzant cursos específics i assistint a jornades relacionades amb les tasques que desenvolupen:

- Jornada Innova DOC 09 "L'espai de gestió dels documents".
- Sessió de formació específica per als membres dels òrgans de selecció de l'Administració local: instruments del procés selectiu.
- Congrés Església i Guerra Civil (1936-1939)
- XII Congrés d'Arxivística de Catalunya: L'accés als arxius: protecció i dret a la informació.
- IV Jornades Tècniques d'Arxius Portuaris
- Curs de prevenció d'incendis en arxius, biblioteques i museus.
- Explotació cultural i comercial d'una col·lecció fotogràfica.
- Seminari sobre la gestió de documents a les organitzacions (impartit a les instal·lacions de l'Arxiu del Port).

Congrés d'Arxivística de Catalunya

Els dies 21, 22 i 23 de maig de 2009 va tenir lloc a Tarragona el XII Congrés d'Arxivística de Catalunya que comptà amb professionals catalans i d'arreu de l'Estat espanyol, així com estrangers. Hi participaren més de 300 persones. El tema del Congrés va ser: "L'accés als arxius: protecció i dret a la informació".

L'Arxiu del Port i la seva responsable hi van estar involucrats en doble sentit ja que d'una banda, Coia Escoda, formà part del comitè organitzador del Congrés, i de l'altra va ser la moderadora d'una Taula Rodona que tingué lloc el dia 21 titulada: "Problemàtiques d'accés en arxius específics". L'Autoritat Portuària de Tarragona, a més, va ser una de les entitats patrocinadores de l'esdeveniment ja que va adquirir el compromís de fer-se càrrec de l'edició de la revista *Lligall*, concretament del número 29 que recull les actes del Congrés.

Grup d'arxivers portuaris

El mes de novembre de 2009 tingueren lloc a A Coruña les **IV Jornadas Técnicas de Archivos Portuarios** organitzades per l'Arxiu de l'Autoritat Portuària d'A Coruña al voltant del tema de l'administració electrònica. Els membres dels diferents Grups de Treball creats a les primeres jornades celebrades a Huelva l'any 2004, aprofitaren l'ocasió per exposar la tasca duta a terme des del darrer encontre a Gijón l'any 2007.

La responsable de l'Arxiu del Port de Tarragona, Coia Escoda, forma part activa de dos dels Grups de Treball: el de Difusió, i el d'elaboració d'un quadre de classificació comú, eina bàsica per a l'organització de la gestió documental portuària.

Visites

El dia 26 de març de 2009, un grup de 18 alumnes de la Universitat Rovira i Virgili, concretament de l'assignatura d'Arxivística i la professora titular Dra. Montserrat Sanmartí Roset, van visitar el nostre centre amb l'objectiu de conèixer de prop eines de descripció arxivística fonamentals com el quadre de classificació. Així mateix van poder visitar les instal·lacions i observar de prop part de la documentació més representativa dels fons dipositats a l'Arxiu.